

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
2/25 Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського,
доктору педагогічних наук
професору Данилевич М.В.

Відгук

офіційного опонента кандидата наук з фізичного виховання та спорту, заслуженого працівника фізичної культури і спорту України, професора кафедри спеціальної фізичної та бойової підготовки Національної академії Служби безпеки України (м. Київ) Шлямара Ігоря Леонідовича, на дисертаційну роботу **Крижановського Валерія Олеговича** за темою – «Розвиток професійно-важливих психофізичних якостей особового складу Національної гвардії України», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми. Сучасні виклики, пов'язані з безпековою ситуацією в Україні, зумовлюють необхідність підвищення рівня професійної підготовки військовослужбовців, зокрема особового складу Національної гвардії України. Одним із ключових чинників ефективного виконання службово-бойових завдань є наявність розвинених професійно-важливих психофізичних якостей, які забезпечують високий рівень фізичної, психологічної та функціональної готовності до дій в умовах підвищеного ризику, стресу та екстремальних навантажень.

У наукових дослідженнях останніх років акцентується увага на необхідності цілісного підходу до розвитку психофізичних якостей військовослужбовців, однак питання формування ефективної системи розвитку саме професійно-важливих якостей у контексті специфіки діяльності Національної гвардії України потребує подальшого опрацювання. Брак науково обґрунтованих програм, спрямованих на підвищення рівня психофізичної підготовленості, обмежує можливості підвищення бойової спроможності підрозділів.

З огляду на вищезазначене, дослідження, присвячене розвитку професійно-важливих психофізичних якостей особового складу Національної гвардії України, є своєчасним, суспільно значущим та науково обґрунтованим. Воно відповідає сучасним потребам системи військової освіти та фізичної підготовки, а також сприятиме підвищенню ефективності службової діяльності, рівня безпеки та збереження життя і здоров'я військовослужбовців.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача, зокрема новизни представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень. Дисертаційна робота Крижановського Валерія Олеговича на тему «Розвиток професійно-важливих психофізичних якостей особового складу Національної гвардії України» є завершеним самостійним науковим дослідженням, яке вирішує важливу наукову проблему формування психофізичної готовності військовослужбовців до виконання службово-бойових завдань у сучасних умовах. Робота відзначається належним теоретико-методологічним рівнем, комплексністю підходів, коректністю використаних методів дослідження та практичною спрямованістю.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в такому:

уперше обґрунтовано технологію розвитку професійно-важливих психофізичних якостей курсантів закладів вищої освіти Національної гвардії України засобами фізичної підготовки та спорту, яка відрізняється від наявних комплексним теоретичним і емпіричним обґрунтуванням її структури, змісту та спрямованості;

уперше обґрунтовано типологію курсантів за типами поведінки залежно від комплексу професійно-важливих психофізичних якостей, що створює наукове підґрунтя для індивідуалізації процесу фізичної підготовки та спортивної діяльності;

уперше встановлено факт недооцінювання молодшими офіцерами значення розвитку окремих психофізичних якостей, зокрема спритності (відчуття ритму, утримання динамічної рівноваги), швидкісних характеристик (реакції на зорові подразники) та когнітивних показників (довготривалої пам'яті, зосередженості уваги, логічного мислення) для ефективного виконання службових обов'язків за призначенням;

удосконалено наукові уявлення про професійно важливі якості особового складу Національної гвардії України, що зумовлюють формування психофізичної готовності до професійної діяльності в умовах підвищеного ризику;

удосконалено дані про зв'язки спритності з когнітивними, психофізичними, фізичними показниками та морально-психологічними якостями особистості курсантів, що сприяє науковому обґрунтуванню змісту індивідуалізованої підготовки;

дістали подальший розвиток дані про особливості психофізичної підготовленості курсантів у реаліях воєнного стану, зокрема вплив систематичних занять спортом на її рівень і динаміку.

Отримані результати відображено в наукових публікаціях здобувача, у тому числі в фахових виданнях України та закордонних наукових журналах, що підтверджує високий науковий рівень дисертаційної роботи та її відповідність вимогам до наукових праць на здобуття ступеня доктора філософії.

Наукова обґрунтованість результатів проведених здобувачем досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації. Дисертаційна робота Крижановського Валерія Олеговича відзначається високим рівнем наукової обґрунтованості як теоретичних положень, так і практичних рекомендацій. У дослідженні чітко сформульовано наукову проблему, визначено об'єкт і предмет дослідження, обґрунтовано методологічні підходи до вирішення поставлених завдань.

Наукові положення, сформульовані в дисертації, мають належне теоретико-методичне підґрунтя, базуються на системному аналізі сучасного стану розвитку професійно-важливих психофізичних якостей військовослужбовців, а також на міждисциплінарному синтезі знань у галузях фізичної культури, психології, педагогіки та військової підготовки. Результати дослідження отримані з використанням адекватних та валідних методів наукового пошуку, що дозволило забезпечити достовірність, об'єктивність і репрезентативність експериментальних даних. Обсяг вибірки, застосовані методики обстеження, аналізу та статистичної обробки результатів відповідають вимогам сучасної наукової практики.

Висновки дисертаційної роботи логічно випливають із отриманих даних, не суперечать емпіричним результатам, а рекомендації щодо практичного впровадження мають чітку адресність, конкретність і прикладний характер.

Запропоновані автором підходи можуть бути використані у процесі підготовки курсантів, розробленні освітніх програм, удосконаленні фізичної підготовки особового складу Національної гвардії України. Загалом наукові положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертації, є обґрунтованими, науково виваженими, а також мають важливе значення для теорії і практики професійної підготовки військовослужбовців в умовах сучасних безпекових викликів.

Оцінка рівня виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Дисертаційне дослідження Крижановського Валерія Олеговича свідчить про повне та якісне виконання поставленого наукового завдання, визначеного у межах теми «Розвиток професійно-важливих психофізичних якостей особового складу Національної гвардії України». Здобувач продемонстрував глибоке розуміння сутності наукової проблеми, здатність до системного аналізу наявного наукового доробку та творчого підходу до формування авторської концепції.

На всіх етапах роботи простежується логічна послідовність: від формулювання мети та завдань дослідження до практичної реалізації емпіричного етапу та узагальнення результатів. Здобувач упевнено володіє методологією наукового дослідження: обґрунтовано обирає методи дослідження, коректно застосовує кількісні та якісні методи аналізу, забезпечує наукову верифікацію отриманих даних.

Особливо варто відзначити комплексність дослідження, мультидисциплінарний підхід до вивчення психофізичних якостей курсантів, а також здатність здобувача адаптувати науково-методичний апарат до специфіки військового контингенту. Методика дослідження є прозорою, відтворюваною, відповідає вимогам до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Таким чином, Крижановський Валерій Олегович у повному обсязі виконав поставлене наукове завдання, продемонстрував високий рівень сформованості дослідницької компетентності та володіння сучасною методологією наукової діяльності в галузі фізичної культури, спорту та військово-професійної підготовки.

Зауваження до змісту й оформлення дисертації.

1. У тексті дисертації спостерігається зміна термінології без достатнього пояснення: на початку йдеться про «поліцейських-військовослужбовців», а далі, зокрема на с. 153, з'являється поняття «студенти». Це може викликати непорозуміння щодо цільової аудиторії дослідження. Доцільно дати чітке пояснення, для чого пошукувач порівнює і аналізує результати досліджень, проведені на «студентах».

2. У дисертації досліджується фізична підготовка представників органів внутрішніх справ та правоохоронних структур, які належать до сектору безпеки. З огляду на це, порівняння з підготовкою військовослужбовців Збройних Сил України або військових формувань інших держав є методологічно недоцільним, оскільки ЗСУ належать до сектору оборони, мають інші завдання, функціонал та принципово відмінну систему підготовки.

3. У рамках вирішення 2 завдання Ви проводите порівняння показників досвідчених фахівців і початківців. Це, безумовно, є цікавим аспектом, однак варто було уточнити який вплив це має на процес удосконалення підготовки особового складу Національної гвардії України.

4. Термін «вищий офіцерський склад віком від 24 до 52 років» (с. 58) не відповідає дійсності. Вищий офіцерський склад складають офіцери, які мають

військове звання від бригадного генерала і вище, і в Україні на момент написання дисертації немає офіцерів такого рангу у віці до 35 років. Можливо, мався на увазі старший офіцерський склад (майор – полковник), однак офіцери в званні майора в Україні зазвичай не досягають 24-річного віку.

Висновок. Дисертаційна робота Крижановського Валерія Олеговича на тему «Розвиток професійно-важливих психофізичних якостей особового складу Національної гвардії України» є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, практичне значення для подальшого удосконалення системи військово-професійної підготовки в умовах сучасних викликів, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. № 44), а її автор, Крижановський Валерій Олегович, заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
заслужений працівник фізичної культури і спорту України,
професор кафедри спеціальної фізичної та бойової підготовки
Національної академії Служби безпеки України
полковник

Шлямар Ігор Леонідович

«21» квітня 2025 року

Підпис Шлямара І.Л. засвідчую.

Учений секретар Вченої ради
Національної академії Служби безпеки України,
кандидат юридичних наук, доцент
полковник

«21» квітня 2025 року

Андрій ПРОЗОРОВ